

Můj zdravý kousek Ráje

Průvodce
zdravou
zahradkou

NATURA
PĚSTOVÁNÍ BEZ CHEMIE *agro*

Biozahradičení jako součást zdravého životního stylu

Samotné pěstování může mít mnoho podob. Vytváří se čím dál větší skupina zahrádkářů, která dává přednost tzv. biozahradičení - způsob práce v souladu s přírodou. Biozahrádkáři chtějí sklízet zdravé ovoce a zdravou zeleninu a zároveň dělat něco pro přírodu. Jsou si vědomi, že takové jídlo se dá získat díky zdravým a silným rostlinám pěstovaným na zdravé a úrodné půdě.

Biozahradičení není nic složitého. Učíme se pečovat o půdu dle jednoduchých zásad, hnojíme přírodními organickými hnojivy, chráníme a ošetřujeme rostliny bez použití chemických látek, podporujeme rozmanitost rostlin a živočichů.

Agro NATURA přináší všem zahrádkářům možnost pěstování rostlin bez chemie - na zahrádkách i v jejich domovech. Je nositelkou zdravého životního stylu i nástrojem pro péči o půdu. Pomáhá zemi vracet její sílu, energii a plodnost.

Vyjádrěním „přírodnosti“ značky Agro NATURA se stal žlutásek. Asi se ptáte, proč zrovna motýl? Jako malá jsem si se sestrou hrála na louce a právě k motýlům jsem vzhlížela jako k něčemu neuvěřitelnému. Seděla jsem v trávě, pozorovala jejich pestrobarevná křídla, dlouhý sosáček a s jakou lehkostí se vznášejí mezi květy. Od dědečka jsem věděla, že na ně nesmím sahat, abych jim neznížila křídla, že by pak na zahradě ubylo těch, co opylují rostliny. Bohužel má vnoučata nemají takové štěstí jako já. Na loukách se počet motýlů a hmyzu výrazně zmenšil, co do množství i druhů. Dočetla jsem se, že některé druhy jsou ohrožené a některé dokonce vyhynuly, např. žlutásek barvoměnný. Příroda se zdá silná, ale já si myslím, že je velmi křehká. Zásahy člověka nenávratně mohou poškodit to, co vytvořila.

Návrat k přírodě je návrat k naší přirozenosti. Motýl žlutásek nám bude každý den tuto skutečnost připomínat. V naší zemi je žlutásek řešetlakový stále ještě docela hojný. Víte, že citronově žlutou barvu má jen sameček? Samičky mají křídla výrazně světlejší. Žlutásek se nejvíce vyskytuje v podhůří, miluje rozhraní lesů a luk. Jestli ho na své zahradě zahlédnete, budu ráda, když se s námi o tu krásu podělíte.

Helena Tučková

manažerka značky Agro NATURA
poradna@agroc.cz

Děkujeme, že dáváte
značce

NATURA
PĚSTOVÁNÍ BEZ CHEMIE agro?

svoji důvěru!

AGRO CS

Dělejte s námi svět krásnější

Půda je pro každého pěstitele základ. Pro biozahrádkáře to ale není jen pouhá hmota. Skládá se z různých druhů pevných částic, dutin naplněných vzduchem nebo vodou a mnoha živočichů.

Půda v biozahrádě

Nejcennější součástí půdy je humus – zetlelá organická hmota, z které se opět stala zemina. Vzniká složitým rozkladem rostlinných a živočišných zbytků. Neocenitelnou roli hrají v těchto procesech také **půdní organismy** – ve zdravé půdě je jich přibližně 2,5 kg/m². Věřili byste tomu? **Přeměňují živiny tak, aby byly přístupné pro rostliny, kypří půdu a také ji provzdušňují.** Nejznámějším pomocníkem v půdě je žížala. Svým pohybem v půdě zeminu převrstvuje a provzdušňuje a podílí se na vytváření humusu. Ve zdravé půdě žije pod jedním metrem čtverečným až 400 žížal. **Hojnost žížal v půdě je tedy zárukou vysoké úrodnosti půdy.**

O půdu je třeba se starat - základem je **pravidelné kypření a odstraňování plevelů**. Do půdy nepřidávejte žádné synteticky vyrobené chemické látky - ty by půdu zamořovaly a omezovaly půdní organismy. **Pokud nevládníte vhodnou půdu k pěstování, zvolte si pěstování v nádobách nebo ve vyvýšených záhonech.** Půdu do těchto nádob zakoupíte již **hotovou**, a to univerzální nebo speciálně určenou pro různé druhy rostlin. Tyto substráty **využijete i na záhonech, kde je půda nevhodná** a musí se kompletně nahradit.

Agro NATURA má pro vás několik druhů substrátů; substrát univerzální pro celou zahradu, a několik substrátů speciálních - pro zeleninu, drobné ovoce, borůvky a brusinky nebo biopěstování bylinek. **Jejich složení je navrženo tak, aby pěstování bylo pro Vás radostí a rostlinkám se dařilo jako v bavlnce.** Substráty **umí výborně hospodařit s vodou, netrpí přesycháním** nebo přílišným zamokřováním. **Obsahují startovací dávku hnojiva pro první 3 - 4 týdny.**

A jestli v nich najdete vlákna, která vypadají jako „vlasy“, neděste se; ta tam opravdu patří - jde o **kokosová vlákna**, která substrát výborně provzdušňují a **umožní tak kořenům dobře růst.** V sortimentu **Agro NATURA** najdete i **sadu výrobků**, které slouží jako **náplň pro vyvýšený záhon.**

Podrobnosti o vyvýšených záhonech najdete na straně 24 - 25.

Klíč k úrodnosti půdy

Aby se mohly kulturní rostliny vyvíjet ve zdravé jedince, **potřebují ke svému životu kromě vody a vzduchu také dostatek živin.** Část živin najdou v půdě, avšak tato **přírozená zásoba trvale nestačí.** Proto my zahrádkáři hnojíme. Biozahrádníci ale navíc hnojí také proto, aby **oživilí půdu**, a proto ke hnojení vyhledávají organická hnojiva (rostlinného nebo živočišného původu).

Proč právě organická hnojiva?

- ✿ zdroj živin i stopových prvků pro rostliny a půdní mikroorganismy
- ✿ primární zdroj humusu
- ✿ zlepšují schopnost půdy lépe jímat a zadržovat vodu
- ✿ zvyšují záhřevnost půdy
- ✿ zlepšují provzdušnění půdy
- ✿ omezují tvorbu půdního škraloupu
- ✿ omezují erozi půdy

Nejdůležitějším organickým materiálem k zúrodnování půdy je kompost a uleželý chlévský hnůj. Oba dodávají do půdy živiny a příznivě působí na její propustnost resp. schopnost vázat vodu. Obvykle se zapravují do vrchní vrstvy půdy na jaře nebo podzim.

Kompost si můžete sami vyrobit kompostováním ve snadno dostupných kompostérech nebo ho můžete zakoupit již hotový.

Kompost poskytuje životní prostředí pro miliony půdních organismů, provzdušňuje půdu a zadržuje vodu a v ní rozpustné živiny. Zapracujte ho do půdy například motykou.

Druhým významným zdrojem organických látek jsou **statkové hnoje** - v minulosti lidé používali zejména hnoje ze svých farem (nejčastěji kravský a koňský). **Dnes můžete tyto hnoje zakoupit** v obchodech ve formě drobných pelet. Ty na rozdíl od původní formy **neobsahují klíčivá semena plevelů**, protože prošly při sušení vysokým záhřevem.

Peletovaný kravský hnůj nesmí pod značkou **Agro NATURA** chybět; na rozdíl od ostatních výrobků je Kravský hnůj této značky **vhodný pro biopěstování** - splňuje přísná pravidla pro použití v ekologickém zemědělství. **Stejně tak i statkový hnůj ORGANIKA**, který se hodí díky své 8 kg velikosti pro základní hnojení větších ploch (např. pro brambory,

rajčata, tykvovité plodiny aj.).

Pokud máte na úrodnost půdy vysoké nároky a **chcete mít bohatou úrodu**, je vhodné rostliny během vegetace podpořit další dávkou živin.

Pro **přihnojování** jsou v nabídce **Agro NATURA** přírodní **hnojiva kapalná nebo peletovaná už se speciálním složením** přímo pro různé druhy rostlin - rajčata, okurky, borůvky či jiné drobné ovoce. Často jsou obohacena o další účinné přírodní složky. Například speciální hnojiva **Agro NATURA v krabicích** mají ve svém složení **navíc sladové klíčky** - ty přináší **vysoký obsah fytohormonů urychlujících tvorbu kořenového systému**.

Ochrana rostlin přírodní cestou

Biopěstitelé jsou přesvědčeni, že ve zdravé, úrodné půdě rostou zdravé a silné rostliny.

7) vysazujte „nepřátelské rostliny“; např. afrikán je nepřátelský pro půdní háďátka/nematody a naopak svojí vůní láká užitečné pestřenky a sluněčka, které hubí mšice; jeho výsadba mezi zelím sníží atraktivitu zelí pro bělásky
8) některé škůdce likvidujte sběrem (např. housenky, mandelinky)

Ty se pak umí samy bránit proti škůdcům a nemocem. Rostlinám růst zdravě pomůžete i mnoha preventivními kroky:

- 1) vybírejte odolné odrůdy do daného prostředí
- 2) kupujte zdravé rostliny
- 3) dodržujte zásadu dostatečných odstupů mezi rostlinami
- 4) střídajte plodiny, vyhýbejte se pěstováním monokultur
- 5) správně zalévejte - raději ne na list
- 6) podporujete přirozené nepřátele škůdců (např. sluněčka, pestřenky, zlatoočky) výsadbou atraktivních rostlin
- 6) používejte mechanické bariery (např. ochranné sítě proti květilkám a molicím)

Pořádek a čistota na prvním místě!

- ☼ zbytky rostlin, vytrhané plevele či přebytečné rostliny nenechávejte volně ležet - hned s nimi na kompost; pach by přilákal škodlivý hmyz
- ☼ nemocné rostliny či jejich části odstraňujte - a pozor: nepatří do kompostu!
- ☼ skleník či pařeniště potřebuje očistu na jaře i na podzim
- ☼ nezapomínejte čistit nářadí včetně kolečka, nádob a opor k rostlinám

Hlavní zásada v boji se škůdci a chorobami

Budte stále ve střehu. Dělejte pravidelné obchůzky své zahrádky. Pokocháte se nejen svými výpěstky, ale také včas najdete „škodilka“, a můžete zasáhnout.

Jak na plevelě?

V přírodní zahrádce **preferujte mechanické metody** boje proti plevelům. Odstraňujte plevel **soustavně** hned od jara. **Plevel odebírají rostlinám vláhu, živiny i světlo**; některé plevely jsou i přenašeči chorob a škůdců. Nejvíce se **zaměřte na vytrvalé víceleté plevely** - vykopejte je a vyhodte do směsného odpadu; **nikdy si je nedávejte do kompostu**.

Držte se základních pravidel:

- ✿ **odstraňujte plevely ihned po jejich vzejití**
- ✿ **pravidelně okopávejte - vytrvalé plevely nemají šanci se rozrůst**
- ✿ **plevely nesmí nikdy dorůst do květu nebo se vysemenit**
- ✿ **pro větší okrasné plochy využijte dekorální materiály - štěpky, mulče či oblázky**

Víte, že své **saláty** můžete **obohatit** o některé **plevelnaté rostliny**? Nejen že jsou jedlé, ale také zdraví prospěšné! Spoustu z nich můžete přidat do nejrůznějších pokrmů i jako dekoraci. **Celoroční využití najdete pro sedmikrásku**, na jaře **pro očistu** těla své saláty doplňte **květy a mladými listy pampelišek, ptačinec žabinec** může doplnit i nahradit řeřichu či pažitku na chlebičku s tvarohem a z **mladých listů kopřiv** uvařte výborný špenát.

Nejčastější chorobou zeleniny i okrasných rostlin jsou různé druhy **pravých plísní** – bramborová, okurková, cibulová aj. Při omezování těchto plísní na biozahrádkách nám pomůže Agro NATURA **Bylinková směs na plísně**. Jde o voňavou **směs mletého hřebíčku a skořice**, která se louhuje ve vodě. **Výluh** se dá pak **aplikovat snadno postřikem** na cílové rostliny (rajčata, brambory, papriky, okurky, révu atd.)

Víte, že?

Hřebíček je plodem hřebíčkovce vonného, což je strom až 20 m vysoký? Získává se tak, že nerozvinutá květní poupata se usuší na slunci.

Skořice je kůra z větví skořicovníku. Ty se až dva dny máčí ve vodě. Vrchní kůra se ořeže a zbyde cenná vnitřní kůra. Ta se nařeže na tenké plátky, stočí se a usuší.

... plevel
vždy nemusí
být jen
nepřítel.

Rostliny jsou naši spojenci již po staletí – kromě obživy a potěšení „pro oči a duši“ je využíváme pro ochranu své zahrádky před chorobami a škůdci. **Víte, že rostliny si umí vytvořit svoji strategii, jak se ochránit?** Vytvoří si látky, které choroby „zabrzdí“ v jejich šíření a škůdcům nechutnají nebo je přímo zabijí. Tyto tzv. **botanické pesticidy** jsou přitom **bezpečné** pro člověka i užitečné organismy, **nedojde ke vzniku rezistence a snadno se s nimi pracuje**. Můžete je použít na balkóně, na zahradě i ve skleníku či pařeništi. Prostě příroda to dobře vymyslela!

Pro rostliny, pěstované v nádobách, jsou určeny unikátní **hnojivé tyčinky Big Beat**. Nejde o obyčejné **tyčinkové hnojivo**, které znáte z obchodů. Tyčinky jsou silnější, hnojivo se z nich **uvolňuje až 5 měsíců**, ale hlavně – **obsahuje bylinku**, o které je známo, že při požití savými škůdci omezí jejich vývojová stádia (larvy – housenky nebo nymfy). Přímo **ideální jsou pro pěstování rostlin v nádobách**. I tento výrobek má vychytávku - po uplynutí doby živostnosti se tyčinky **rozpadnou na neškodné přírodní látky**, které se běžně vyskytují v půdě.

Pro omezení i likvidaci **savých škůdců** byl vyvinut kontaktní přípravek **Rock Effect**; jeho účinnou složkou je olej ze semen indického stromu Pongamia pinnata. Působí výborně na mšice, molice, svlušky i třásněnky; dokonce byl prokázán i účinek na americké padlí na angreštu a rybízu.

Pro **pokojevé a balkonové okrasné rostliny** nabízí podobné účinky **Symphonie**; při aplikaci si **omezíte výskyt savých škůdců** a jako bonus navíc získají ošetřené květiny **nádherný lesk!**

Moje vlastní zdravé a voňavé jahody

Jahody nesmějí na žádné zahradě chybět. Zbožňují je děti i dospělí. Čerstvým jahodám se šlehačkou se sotva něco vyrovná! **Jahodník lze pěstovat** standardně **ve volné půdě**, převislé a stále plodící odrůdy **v truhlících** či **závěsných nádobách**; velmi oblíbené je jeho pěstování **ve vyvýšených záhonech**.

Výsadba

- ✿ prioritou je zdravá sadba a půda bohatá na humus (předem provést základní vyhnojení půdy nebo sázet přímo do speciálního substrátu se startovací dávkou hnojiva)
- ✿ nesázejte moc hluboko - kořenový krček musí zůstat na úrovni povrchu půdy
- ✿ sázejte v druhé polovině léta (jarní výsadba je možná, ale snižší výnos); po výsadbě důkladně zalijte
- ✿ sazenice obnovte po 3 letech - sázet na jiném místě

Péče během růstu

- ✿ na jaře hlídejte teploty, případně jako ochranu před mrazy použijte krycí bílou textílii
- ✿ v období kvetení a tvorby plodů vydatně zalévejte
- ✿ přihnojujte organickým pevným nebo kapalným hnojivem pro jahody; dávkujte dle návodu
- ✿ průběžně odstraňujte plevel

Ochrana

- ✿ zralé jahody jsou lahůdkou pro ptactvo - chraňte při dozrávání sítěmi
- ✿ záhony lze před výsadbou pokrýt černou folií, která potlačí růst plevelů, brání nadměrnému vysušování půdy a tvorbě odnoží
- ✿ v době dozrávání plodů podložte jahody slámou nebo dřevitou vlnou - prevence proti plísni šedé

Pěstitelské chyby

- 1) Špatně propustná půda a stinné stanoviště!
- 2) Chybná výsadba hluboko do půdy!
- 3) Sklizení plodů bez stopky - stopka je pak místo často napadané houbovými chorobami!

Víte, že?

Jahody byly konzumovány již v době kamenné. Jahoda není bobule, ale souplodí nažek na zdužnatělém květním lůžku. Pro léčebné účely se sbírají mladé listy jahodníku obecného; kulturní jahody již tyto schopnosti skoro ztratily; **čaj z listů působí močopudně a protizánětlivě**. Obsahují **velké množství vitamínu C**; **posilují srdce, čistí organismus** a pomáhají při **vyšším krevním tlaku**.

Moje vlastní zdravá a chutná rajčata

Kdo jednou ochutná vlastní rajče, nebude už chtít jiné! **Pěstovat můžete na záhoně, ve skleníku, ale i v nádobách na balkoně nebo terase.** Odrůd je nepřeberné množství - různé velikosti, barvy i chutě. Ve vyšších polohách vyberte spíše rané odrůdy.

Výsadba

- ✿ venkovní výsadba ideálně až po zmrzlých (polovina května), a to na slunné místo (nesnáší chlad)
- ✿ sázejte v dostatečné vzdálenosti od sebe do speciální zeminy se startovací dávkou hnojiva; vytáhlé sazenice sázejte šikmo, až k první části listů
- ✿ pro tyčková rajčata při výsadbě umístěte k rostlinám oporu - pozor, nepoškodte kořeny
- ✿ po výsadbě zalijte a případně znovu k rostlině doplňte odplavenou půdu

Péče během růstu

- ✿ brzy vyvazujte k oporám; tyčková rajčata vedte na jediný výhon; boční výhony v paždí listů vylamujte rukou - nestříhejte; max. výška tyčkových rostlin asi 150 cm – pak hlavní výhon zaštipněte (nejpozději v září) - rostlina dá všechnu svoji sílu do plodů

- ✿ keříčkové odrůdy tvarujte (uvnitř keříčku musí být dostatek světla)
- ✿ půdu přihnujte ke stonku - více naroste kořenový systém, a s ním i pozdější výnos
- ✿ zavlažujte vydatně a pravidelně (ráno nebo večer), přímo ke kořenům
- ✿ přihnojujte organickým pevným nebo kapalným hnojivem

Ochrana

- ✿ rajčata napadají saví škůdci - mšice, molice a svlušky; při prvním výskytu aplikujte postřik Rock Effect – nejenže přítomné škůdce zahubí, ale ošetřené rostliny dalším škůdcům nebudou ani chutnat; nezapomeňte postřik aplikovat i z rubu listů, kde se škůdci hlavně vyskytují!
- ✿ obávanou chorobou rajčat je plíseň bramborová – na listech vznikají od okrajů nepravidelné, šedo zelené skvrny, které postupně zasychají; choroba později napadá i stonky a plody; preventivně ošetřujte výluhem z Bylinkové směsi na plísně - aplikaci opakujte dle doporučení v návodu

Pěstitelské chyby

- 1) Hustá výsadba způsobí rychlejší nástup plísně bramborové.
- 2) Přelití – přelitým rajčatům přestane fungovat kořenový systém, kořeny uhnijí a následně uhne celá rostlina.
- 3) Odřezávání bočních výhonů nožem zvýší riziko přenosu viróz.
- 4) Zálivka nebo přihnojování na list zvýší riziko napadení rostlin chorobami a škůdci.
- 5) Nedostatečná a nepravidelná zálivka - plody praskají, jsou malé a deformované.
- 6) Pozdní ošetření proti chorobám a škůdcům.

Víte, že?

Rajčata pochází z Mexika - prvními pěstiteli byli už Aztékové. Původně byla rajčata považována za afrodisiakum. Plody mají antibakteriální účinky a vysoký obsah vody. Některé složky rajčat mají protirakovinné účinky.

Moje vlastní borůvky a brusinky

klikva

Borůvky a brusinky jsou v naší kuchyni poslední roky čím dál více oblíbené. **Kdo by si nedal borůvkový koláč? A umíte si představit svíčkovou bez brusinek?** Zahradnický pěstované borůvky jsou větší než ty lesní. Borůvky i brusinky můžete **zavařovat nebo zmrazit** - tak mohou být součástí vašeho jídelníčku po celý rok. Jejich pěstování je podobné.

Výsadba

- ✿ na podzim nebo na jaře, nejlépe s kořenovým balem do polostínu
- ✿ sázejte hlouběji, než byly ve školce; 2 - 3 sazenice k sobě (kvůli opylování)
- ✿ borůvky i brusinky vyžadují kyselou půdu (pH kolem 5), proto sázejte do speciálního substrátu pro borůvky - jeho pH je upraveno pro potřeby kyselomilné rostliny
- ✿ pro základní hnojení před výsadbou použijte několik hrstí peletovaného hnojiva pro borůvky Agro NATURA; se stejným hnojivem pak můžete i přihnojovat

Péče během růstu

- ✿ pravidelné přihnojování organickým hnojivem Agro NATURA pro borůvky a brusinky
- ✿ na jaře přisypat vyzrálý kompost a k okyselení speciální substrát pro borůvky, rašelinu nebo lesní hrabanku
- ✿ odstraňujte staré a poškozené výhony, případně i ty, co keř zahušťují
- ✿ půdu udržujte vlhkou, ne však přemokřenou (pomůže mulčování)
- ✿ voda na zálivku musí být odstátá nebo dešťovka; chlorovaná voda je nevhodná
- ✿ plevel vytrhávejte bez použití nástrojů

Ochrana

- ✿ zralé plody jsou lahůdkou pro dozrávání sítěmi (pták nesmí síť podlézt ani se k plodům dostat zobákem)
- ✿ udržovat kyselé pH půdy (přídavek rašeliny) - jinak žloutnutí listů
- ✿ rostliny v nádobách přezimujte v chladné místnosti

Pěstitelské chyby

- 1) nevhodné pH půdy
- 2) výsadba přímo do čisté rašeliny - hůř přijímá vodu a rostlina trpí suchem
- 3) nedostatek živin - chloróza, žloutnutí listů
- 4) hlubší okopávání či obrývání narušuje kořeny (kořeny jsou jemné a vyskytují se těsně pod povrchem)

Víte, že?

Z borůvek lze udělat borůvkové víno. Lesní borůvka má více barviva než kulturní odrůdy. Kulturní borůvky jsou výraznější svým růstem - dorůstají 1 - 2 m. Jsou kromě svých výborných účinků pro zlepšení zraku také známé jako dobrá prevence proti stárnutí buněk, proti infarktu či mrtvici. Klikva není totéž co brusinka? Klikva má výrazně větší plody (pěstují se ale podobně). Brusinky působí dezinfekčně a protizánětlivě na močové ústrojí. **Zlomená větvička se dá použít k řízkování.**

pH

... ke zvýšení kyselosti půdy stačí přidat rašelinu.

Moje vlastní zdravé okurky

Svěží okurkový salát má rád snad každý; a když je z vlastních voňavých a zdravých okurek, o to lépe. **Výborné chutnají i samotné jako lehká svačina.** Pěstovat se dají ve skleníku, pařeništi, volné půdě i na vyvýšených záhonech. Máme k dispozici mnoho odrůd - salátové, nakládačky, hadovky.

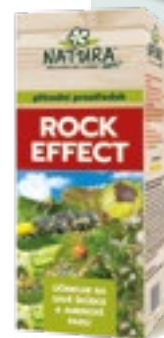
Výsadba

- ✿ sazenice k výsadbě si můžete předpěstovat doma nebo zakoupit již hrnkované
- ✿ rostlina před výsadbou má mít vyvinutý jeden pravý list (mimo děložní lístky); starší sazenice s více pravými listy mohou mít v budoucnu zpomalený růst
- ✿ venkovní výsadba ideálně až po zmrzlých (polovina května), záleží na počasí a odrůdě
- ✿ sázejte do substrátu pro biopěstování se startovací dávkou přírodního hnojiva nebo do předem vyhnojené půdy (kravským hnojem nebo kompostem)

- ✿ okurky jsou velmi náročné na teplo – vyberte slunné stanoviště chráněné před větrem
- ✿ nesázejte příliš hluboko; sazenice s delší lodyhou vsadte šikmo a lodyhu zahrňte zemí – vytvoří se na ní dodatečné kořeny
- ✿ sazenice sázejte po dvou ve vzdálenosti cca 50 cm; po výsadbě zalijte (ne na listy)

Péče během růstu

- ✿ v průběhu růstu se rozrůstají do šířky; od počátku pěstovat v řádku vedle salátu a ředkviček, které po sklizni uvolní okurkám místo
- ✿ pokud máte málo místa, pěstujte okurky na konstrukci nebo vyvazujte
- ✿ hlavní výhon zaštipněte za 3. - 4. listem – podpoříte tvorbu postranních výhonů, na kterých je více samičích květů, tedy i plodů (není nutné u hybridních odrůd)
- ✿ pravidelně a důkladně zalévejte, zejména v období tvorby plodů (ráno nebo na večer)
- ✿ nezapomínejte na pravidelnou výživu organickým hnojivem
- ✿ plody sklízíte často, aby nehořkly; lepší je plody odřezávat, abyste nepoškodili křehkou lodyhu

Ochrana

- ✿ okurky nejčastěji napadají svilušky; jsou to malé pavoučkové, okem velmi špatně viditelné; jejich přítomnost prozradí jemné pavučinky, ale v tom okamžiku už je často pozdě zasáhnout; proto aplikujte přírodní postřík Rock Effect již preventivně – ošetřené rostliny škůdcům nechutnají a přítomné škůdce zahubí; nezapomeňte postřík aplikovat zejména z rubu listů, kde se svilušky hlavně vyskytují
- ✿ obávanou chorobou je plíseň okurková; na listech vznikají hranaté, světle zelené až žlutozelené skvrny;

napadené pletivo hnědne a listy postupně usychají; ideální podmínky pro šíření plísně jsou vlhké listy a teplota 20 - 25 °C; preventivně ošetřujte výluhem z Bylinkové směsi na plíseň - aplikaci opakujte dle doporučení v návodu

Pěstitelské chyby

- 1) Výsadba do chladné půdy zpomalí růst.
- 2) Zálivka ke kořenovému krčku způsobí jeho uhníti.
- 3) Odstraňování samičích květů.
- 4) Pěstování opakovaně na stejném záhonech (to lze až po 2 - 3 letech).
- 5) Zálivka nebo přihnojování na list zvýší riziko napadení rostlin chorobami a škůdci.

Víte, že?

Prvními pěstiteli byli Indové a Egypťané již 2 - 3 tis. let př. n. l. Obsahuje nejvíce vody ze všech zelenin a nejméně vitamínů. Zvýšený obsah draslíku v okurech příznivě ovlivňuje činnost žaludku a střev. **Ze samčího květu okurky nevyroste plod.**

Moje vlastní voňavé bylinky

Ať máte balkón, terasu nebo jen okenní parapet, s výrobky Agro NATURA, si můžete sami vytvořit vlastní zdravou a voňavou bylinkovou zahrádku. Není nad čerstvé bylinky na dosah ruky, navíc jsou pastvou pro oko a jejich vůně pohlázením na duši! Bylinky jsou zdravé i pro zahradu - **přináší lákovou potravu pro včely a jiný hmyz**; většinou jde o medonosné rostliny; navíc **přispívají k ochraně jiných rostlin a správné péči o půdu**.

Výsadba

- ☼ místo vyberte dle typu bylin - větší na z nich vyžaduje slunné stanoviště
- ☼ bylinky potřebují vzdušný substrát, který nezadržuje vodu - sázet lze přímo do NATURA Substrátu bylinková zahrádka a výsev; byl vyvinut speciálně pro ně; obsahuje startovací dávku hnojiva na 3 - 4 týdny
- ☼ osivo vysejte přímo do substrátu

- ☼ - stejně postupujte, pokud jste si koupili sadbu při výsadbě na záhony odeberte nevhodnou půdu a nahradte ji substrátem
- ☼ po výsadbě bylinky zalijte

Péče během růstu

- ☼ s přihnojováním začněte nejdříve po 3 - 4 týdnech od přesazení; pěstujete-li z osiva, rostliny by měly být již dostatečně vzrostlé
- ☼ pokud pěstujete v nádobě, nejvhodnější je aplikovat hnojivé tyčinky - vyživují až 5 měsíců a preventivně omezují výskyt savých škůdců (nemají ochrannou lhotu)
- ☼ pro vytvoření bohatého kořenového systému a zvýraznění aroma a chuti bylinek aplikujte speciální hnojivo Agro NATURA Bylinková zahrádka
- ☼ se zálivkou v době pěstování opatrně - bylinky nemají rády přemokření
- ☼ v sušším prostředí se zvyšuje obsah

- ☼ silic v nati i květech a vůně je intenzivnější
- ☼ pravidelnou sklizní regulujte další růst

Ochrana

- ☼ bylinky spíše samy chrání jiné rostliny a většina nemá nepřátele
- ☼ některé napadají svilušky a mšice či jiní saví škůdci; aplikujte Rock Effect

Pěstitelské chyby

- 1) častá zálivka, přemokření půdy - bylinky zahnívají
- 2) nevhodné stanoviště - stín

Voňavá zahrádka

Příklady bylinek podle jejich délky života

- Jednoleté:** bazalka, kopr, koriandr, lichořejšnice, měsíček, saturejka, brutnák, majoránka
- Dvouleté:** kmín, petržel
- Trvalky:** medvědí česnek, levandule, libeček, tymián, máta, meduňka, šalvěj, saturejka, pažitka, fenykl, dobromysl

Sytě zelený
trávník
můžete mít
i bez chemie

Uvolňování živin je pozvolné a trvá až 1 měsíc. Posečenou trávu můžete beze strachu kompostovat. Hnojivo neškodí domácím mazlíčkům, ani nám lidem. Takže po aplikaci hnojiva můžete klidně trávník využívat tak, jak jste zvyklí.

Trávník je součástí většiny zahrad. Jeho zelená barva na nás působí blahodárně. Je zdrojem potravy pro ptáky, místem pro hraní dětí a dokonce i naši domácí mazlíčci mají trávu rádi. Kdo nechce chemii do zahrádky, hledá hnojiva organická, přírodní. Vitální, dobře „živený“ trávník je odolný proti chorobám, výskytu mechu a růstu plevelů. I v tomto případě na vás Agro NATURA myslela a pro hnojení všech druhů trávníků vám nabízí bezpečné organické hnojivo. Je jemně granulované; granulky jsou o něco větší než mák - proto se velmi dobře aplikují rozhozem či posypovým vozíkem, díky své velikosti propadnou snadno až na půdu.

Moje rozkvetlá louka

Jak nalákat do zahrady motýly a jiný hmyz?
Vytvořte si pestré luční společenství, které bude potěchou pro oko a zároveň poskytne přirozené prostředí mnoha druhům motýlů, hmyzu a dalším druhům živočichů. Většina z nich jsou žádanými opylovači, a někteří i likvidátory mnoha škůdců.

Agro NATURA Kvetoucí louka je rozmanitá směs travin a až čtyřiceti divoce rostoucích druhů lučních rostlin. Obsahuje rostliny, na které jsme už dávno zapomněli, a které z luk postupně mizí - např. chrpy, hvozdíky, bojínky, šalvěj, kopretiny, len, pryskyřníky, kmín, jitrocel, mák, černuchy, měsíček aj. Kvetoucí louku si můžete vyset u chalup, na větších zahradách i v obecním parku.

Výsev

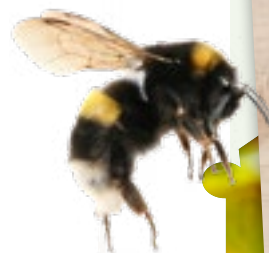
- ☼ směs je vhodná do všech půdních podmínek
- ☼ pozemek před výsevem zbavte plevelů, případně kamenů a terén urovnejte
- ☼ ideální doba pro výsevy je koncem léta, když pomínou horka
- ☼ před samotným vysetím směs v sáčku krátce promíchejte - jemná a lehká semena se často separují na dně sáčku
- ☼ doporučený výsevek: 5 - 8 g/m² (obsah balení až na 180 m²)
- ☼ semena zapravte do půdy mělce např. hráběmi (3 - 5 mm) a povrch utužte prknem
- ☼ půdu po výsevu udržujte vlhkou (klíčící semena nesmí zaschnout)

Péče během růstu

- ☼ v prvním roce se většinou objeví jednoleté rostliny, tzv. „polní plevel“ - chrpy, mák
- ☼ ve druhém roce převezmou žezlo vytrvalé traviny a luční rostliny jako kopretiny či štírovník
- ☼ sečení se provádí 2x ročně - semena bylin se musí stačit vysemenit, jedině tak dojde k samovolné obnově lučního společenství
- ☼ pravidelná zálaha není nutná

Pěstitelské chyby

- 1) hnojení dusíkem - podpoří růst trav na úkor bylin
- 2) časté sekání - byliny se nestačí vysemenit a plochu ovládnou traviny

Slunéčko sedmítečné,

šťěstí do zahrady

V každé zahradě je slunéčko sedmítečné opravdovým pokladem a mnozí zahrádkáři si slunéčka dokonce sami přinášejí do zahrady. A víte proč? Je to **mimořádně užitečný brouk**, jehož **potravou** jsou hlavně **mšice a červci**. Tyto **škůdce konzumují jak dospělci, tak i larvy**; každý jedinec až 600 mšic denně!

Patří mezi naše nejznámější brouky. Lidově se mu říká **beruška nebo sluníčko**. Žije od Británie až po Indii prakticky ve všech biotopech, od nížin až po horské oblasti, a to od brzkého jara až do pozdního podzimu.

Slunéčko sedmítečné má červeně zbarvené krovky se třemi černými tečkami na každé straně a jednou tečkou společnou pro obě krovky. **Starší jedinci**, kteří už přezimovali, jsou tmavší, až do hněda. **Larvicka je šedočerná, s žlutooranžovými skvrnami**.

Samička na jaře volně naklade žlutavá vajíčka do štěrbin nebo na spodní strany listů rostlin s hojným výskytem mšic. Vykrmené larvy se zakuklí a po týdnu či dvou se vylíhne zbrusu nové slunéčko sedmítečné. **Mladá slunéčka přežívají pod listím, v mechu nebo trsu trávy či pod kůrou stromů**, teprve druhým rokem se rozmnoží a ještě v létě jejich život končí.

Slunéčko sedmítečné (larva)

Chraňte larvičky slunéčka

Slunéčko sedmítečné (vajíčka)

Slunéčko sedmítečné má **výborné herecké dovednosti** - v **bezpečí zahraje roli „mrtvého brouka“** stává se zdánlivě mrtvým a bezvládně padá na zem. Dalším **obraným mechanismem je vyloučení oranžové šťávy** s obsahem alkaloidů, díky které řadě predátorů nechutná a je jedovatá. Podobně jedovaté jsou larvy a kukly. **Ptáci si tedy opravdu nesmyslnou!**

Slunéčko východní, nešťěstí pro slunéčko sedmítečné

Slunéčko východní je v našich geografických šířkách **invazivním druhem**. Ještě před více než 10 lety bylo toto slunéčko na našem území prakticky neznámé. Ač se jmenuje slunéčko východní a svůj původní domov má v jihovýchodní Asii, rozšířilo se k nám ze západu. Slunéčka východní se **pro svoji mimořádnou žravost a vysokou plodnost uměle vysazovala** ve sklenicích i v sadech.

Problém je, že slunéčko východní vůbec není vybíravé a **sežere klidně i vajíčka jiných druhů hmyzu** (motýli aj.) a údajně napadá larvy či dospělé jedince jiných slunéček, zlatooček aj., včetně našeho slunéčka sedmítečného. Navíc **přenáší chorobu**, která je pro naše slunéčka sedmítečná smrtící.

Zimu přecházejí jak larvy, tak dospělci, kteří často hledají úkryt i v lidských obydlích. Slunéčko východní má docela **proměnlivé zbarvení**. Nejčastěji má krovky, které jsou posety 19 černými **skvrnami různých velikostí**, zbarveny **světle červeně**, občas až **do oranžova**. Existují však **jedinci zbarvení černě** se dvěma nebo čtyřmi červenými skvrnami.

Rozšíření slunéčka východního je ukázkou neuváženého zásahu člověka do přírody. Harmonie, jak se slunéčku východnímu říká, totiž **vytlačuje naše původní druhy**, a tím přispívá ke snižování biodiverzity na našich zahradách.

Slunéčko východní

Vyvýšené záhony

Pěstování ve vyvýšených záhonech

Jde o ohraničený záhon z různých materiálů o výšce 45 - 70 cm. Aby záhon fungoval, musí být vyplněn třemi odlišnými vrstvami, a to přibližně v třetinovém poměru. Každá vrstva má v záhonu své opodstatnění:

- 1) VRCHNÍ VRSTVA = SUBSTRÁT**
- ☼ speciální receptura s vysokým obsahem kokosového vlákna
  - ☼ startovací dávka hnojiva pro biopěstování na 3 - 4 týdny
  - ☼ optimální provzdušnění, vysoká nasáklivost

- 2) PROSTŘEDNÍ VRSTVA = KOMPOST**
- ☼ vydatný zdroj humusu, základních živin a stopových prvků
  - ☼ živiny se uvolňují postupně
  - ☼ při jeho rozkladu se uvolňuje teplo jako nenahraditelná forma energie pro růst

- 3) SPODNÍ VRSTVA = DRENÁŽ**
- ☼ hrubá struktura pro zvýšenou prostupnost vzduchu i vody
  - ☼ odvádí přebytečnou vodu a přivádí vzduch
  - ☼ brání zahňívání

Výhody pěstování

- ☼ všestranné využití - zahrady, městské zahradničení, veřejná prostranství, ve svahu, ale i tam, kde je méně úrodná půda nebo horší mikroklima **rostliny se nemohou nekontrolovaně rozrůstat**
- ☼ vyšší výnosy díky teplu uvnitř záhonu
- ☼ odpadá časté pleťi
- ☼ pohodlnější pěstování - nebolí vás tolik záda

Videonávod na vyvýšené záhony

Ve srovnání s běžným záhonem lze ve vyvýšeném záhonu **pěstovat prakticky vše**. Daří se v něm jak **zelenině, tak i jahodám nebo bylinkám**. Pravidelné **přihnojování** zahajte asi po 4 týdnech od výsadby **hnojivem Agro NATURA pro biopěstování**. **Mechanické bariéry** (textilie nebo sítě) pomohou ochránit rostlin před škůdci.

A pokud se přece jen škodilci vyskytnou, Agro NATURA pomůže: **Rock Effect na savé škůdce a Bylinková směs na plísně**.

Inspiraci k pěstování ve vyvýšených záhonech od A do Z najdete na:

www.vyvysene-zahony.cz

chytré záhony

Víte, že některé **pěstované rostliny vedle sebe se vzájemně podporují a naopak jiné si zase konkurují**? Nabízíme vám několik příkladů - vždy ale raději vycházejte ze své zkušenosti:

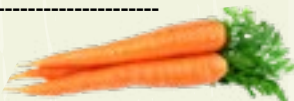
Brambory -----

Hodí se: fazol, křen, kedluben, máta, kopr, pastinák, špenát
Nehodí se: celer, červená řepa, rajčata, hrách, košťáloviny, cibule

Mrkev -----

Hodí se: cibule, hrách, brambory, pórek, rajčata, ředkvičky, česnek, kopr, máta, majoránka
Nehodí se: petržel

Cibule -----

Hodí se: cukety, jahodník, mrkev, okurky, pórek, červená řepa
Nehodí se: fazole, košťáloviny

Rajčata -----

Hodí se: celer, česnek, měsíček, saláty, petržel, pórek, mrkev, máta, špenát, košťáloviny, bazalka
Nehodí se: brambory, hrách, červená řepa

Okurky -----

Hodí se: celer, cibule, červená řepa, česnek, měsíček, salát hlávkový, kopr, bazalka

Nehodí se: ředkvičky, melouny, brambory

Jahodník -----

Hodí se: cibule, červená řepa, česnek, salát hlávkový, košťáloviny, pórek, špenát
Nehodí se: rajčata, květák, brokolice

Více informací najdete na:

www.agronatura.cz

Můj zdravý kousek Ráje

Moje zahrádka, to je mé království. Místo, které je vždy zalité sluncem. A také místo, kde roste to nejlepší ovoce a zelenina na světě! Tak proč ji zatěžovat zbytečnou chemií?

Příroda si poradí sama, jen za své dary občas potřebuje něco zpátky, a to jí Agro NATURA ráda poskytne. Zcela přírodně, šetrně, aby dělala radost mně i příštím generacím.

www.agronatura.cz
www.facebook.com/Agronaturacz